

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-26
Besvaras senast
2021-06-09

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:771 Sveriges relationer med Belarus

Aleksandr Lukasjenko har varit president i Belarus sedan 1994. Han har många gånger kallats Europas sista diktator. Även om val har hållits har inga av dem varit fria och rättvisa sedan han tog makten, och både journalister och oppositionella har fängslats. Under närmare 20 år har EU och USA haft sanktioner mot Belarus med anledning av de omfattade brotten mot de mänskliga rättigheterna.

Belarus har under lång tid haft en nära relation till Ryssland med omfattande ekonomiskt utbyte och viktiga leveranser av gas från Ryssland till Belarus. Det har till och med talats om att Belarus skulle bli inkorporerat i Ryssland via avtal. Den senaste tiden har dock relationerna försämrats.

Regimen i Minsk har tidigare velat närma sig Europa och USA i syfte att minska beroendet av Ryssland. USA:s tidigare utrikesminister Pompeo besökte under hösten 2019 Belarus, det första besöket från USA på mycket länge. Men även andra länder har närmat sig Belarus, till exempel Ungern. Så också den svenska regeringen. När utrikesminister Ann Linde besökte landet den 24–25 november 2019 var hon den första svenska utrikesminister sedan 1992 som gjort ett officiellt besök i Belarus. Besöket i Minsk genomfördes trots att OSSE:s valobservatörer konstaterat att parlamentsvalet den 17 november inte hade gått rätt till.

Söndagen den 9 augusti hölls presidentvalet. Som väntat valde Lukasjenkos regim att fuska, och man hävdade att han vunnit valet med fantasisiffror. Valfusket ledde till omfattande protester som slogs ned hårt av regimen. Lukasjenko är nu en pressad diktator, men inget pekar på att han har för avsikt att frivilligt lämna makten och införa demokrati.

Myndigheten Exportkreditnämnden erbjöd två statliga energibolag i Belarus lånegarantier på knappt 2 miljarder samtidigt som demonstranter brutalt slogs ned av den belarusiska regimen. Under förhandlingarna av dessa avtal deltog Sveriges ambassad i Minsk vid minst tre tillfällen då Siemens och energibolagen skulle skriva kontrakt. Nu har Exportkreditnämnden beslutat att dra sig ur avtalen om kreditgarantier.

I helgen tvingades ett civilt passagerarplan på väg till Vilnius i Litauen ned av stridsflygplan över Belarus och tvingades landa i Minsk. När planet hade landat

tvingades en journalist och oppositionsaktivist tillsammans med sin flickvän av planet för att gripas av regimen, innan planet kunde flyga vidare till Vilnius. Flygplanskapningen har lett till ett kraftigt fördömande från omvärlden.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Vad gör ministern för att Sverige ska stödja Belarus demokratiska opposition?
2. Vilka initiativ tar ministern för att Sverige ska agera för att diktatorn Lukasjenko ska tvingas avgå?
3. Vad anser ministern om att Sveriges ambassad i Minsk varit inblandad i Exportkreditnämndens förhandlingar och avtal med två statliga energibolag i Belarus?
4. Vad anser ministern om den statsledda flygplanskapningen, och vad anser ministern ska bli omvärldens respons?

.....

Håkan Svenneling (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders